

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է
ՀՀ պետական կառավարման ակադեմիայի
գիտական խորհրդի 2013 թվականի հոկտեմբերի 31-ի
նիստում (արձանագրություն N 109)

Հ Ա Յ Ե Ց Ա Կ Ա Ր Գ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ
ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ

I. ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

1. Հայաստանի Հանրապետության պետական կառավարման ակադեմիայի (այսուհետ՝ Ակադեմիա) հնգամյա ռազմավարական ծրագիրը սահմանել է այն հիմնական ուղղությունները, որոնց հետևելու է Ակադեմիան երկարաժամկետ հեռանկարում՝ իր առաքելությունը և հիմնական ռազմավարական նպատակներն իրականացնելու համար՝ տրամադրելով որակյալ ծառայություններ:

Այդ ռազմավարական նպատակներին հասնելու համատեքստում կարևորվում է արդյունավետ և որակի ապահովման գործուն համակարգի ստեղծման անհրաժեշտությունը:

2. Սույն հայեցակարգը սահմանում է Ակադեմիայում որակի ապահովման, հավաստման, մշտադիտարկման շրջանակը՝ ընդհանուր պահանջները և սկզբունքները, ինչպես նաև վերջինիս կազմակերպական կառուցվածքը:

3. Ակադեմիան իր առաքելության իրագործման և որակի ներքին ապահովման համար մշակում ու հաստատում է քաղաքականություն և ընթացակարգերի մի ամբողջություն՝ Որակի ապահովման համակարգ:

4. Որակի ապահովման համակարգը բաղկացած է մի քանի փոխկապակցված մասերից:

5. Համաձայն Եվրոպական չափորոշիչների և ուղենիշների՝ Ակադեմիայի որակի ներքին ապահովման համակարգը պետք է պարունակի հետևյալ յոթ հիմնական կառուցամասերը.

1) որակի ապահովման քաղաքականություն և համապատասխան ընթացակարգեր ու չափորոշիչներ,

2) ծրագրերի և որակավորումների հաստատման, ընթացիկ մշտադիտարկման (մոնիթորինգի) և պարբերական վերանայման պաշտոնական ընթացակարգեր,

3) սովորողների գնահատման հետևողականորեն կիրառվող և հրապարակված չափանիշներ, կարգեր և ընթացակարգեր,

4) դասախոսական կազմի կարողությունների գնահատման թափանցիկ մեխանիզմներ և չափանիշներ,

5) կրթական ծրագրերի պահանջներին համապատասխան ուսումնական և այլ աջակցող ռեսուրսներ,

6) ուսումնական գործընթացի արդյունավետ կառավարման համար պատշաճ տեղեկատվության հավաքագրում, վերլուծություն և օգտագործում,

7) ծրագրերի և շնորհվող որակավորումների վերաբերյալ մշտապես նորացվող, անաչառ և օբյեկտիվ տեղեկատվության պարբերաբար հրապարակում:

6. Ակադեմիայի որակի ներքին ապահովման համակարգի առաքելությունն է նպաստել Ակադեմիայի գործունեության հիմնական ոլորտներում (կրթություն, գիտություն և հանրային ծառայություններ) վստահության ամրապնդմանը և հավաստել, որ Ակադեմիայի շնորհած որակավորումների որակն ու գործող չափորոշիչները պահպանվում, շարունակաբար բարելավվում և արդյունավետ կառավարվում են:

7. Ակադեմիայի որակի ներքին ապահովման համակարգի ընդհանուր քաղաքականությունն իրականացվում է Ակադեմիայի տեսլականի, առաքելության և հիմնական նպատակների համատեքստում: Այն հիմնված է որակի բարձր չափանիշների ձեռքբերման և պահպանման սկզբունքի վրա:

8. Ակադեմիայի որակի ներքին ապահովման համակարգի քաղաքականության նպատակն է աջակցել Ակադեմիային՝ իր առաքելությունն ու ռազմավարական նպատակները ազգային և միջազգային չափանիշներին համապատասխան իրականացնելու համար:

II. ՀԱՅԵՑԱԿԱՐԳՈՒՄ ՕԳՏԱԳՈՐԾՎՈՂ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

9. Սույն հայեցակարգում օգտագործվող հիմնական հասկացություններն ունեն հետևյալ իմաստները.

1) գնահատում՝ տեղեկույթի համակարգված հավաքման, քանակական արտահայտման և օգտագործման գործընթաց՝ ողջ բուհի (ինստիտուցիոնալ գնահատում) կամ նրա ծրագրի (ծրագրային գնահատում) կրթական արդյունավետությունը և բովանդակային համարժեքությունը նպատակներին համապատասխանեցնելու նպատակով.

2) ինքնագնահատում՝ փաստական տվյալների համակարգված հավաքման, ուսանողների և շրջանավարտների հարցումների, դասախոսների և ուսանողների հետ քննարկումների գործընթաց, որի արդյունքներն ամփոփվում են ինքնագնահատման զեկույցում.

3) փորձագիտական գնահատում/արտաքին փորձաքննություն (peer review/ external review)՝ բուհի կամ կրթական ծրագրի որակի և արդյունավետության, կադրային-ռեսուրսային ապահովվածության վերաբերյալ արտաքին փորձագետների կողմից իրականացվող գնահատման գործընթաց.

4) ծրագրի մշակման արտոնում՝ գործընթաց, որի արդյունքում ուսումնական ստորաբաժանումն ստանում է բուհի պաշտոնական համաձայնությունը՝ ըստ ներկայացրած հայտի նոր կրթական ծրագրի մշակման համար.

5) ծրագրի հաստատում՝ գործընթաց, որով բուհը գնահատում է նոր կրթական ծրագրի մշակման որակը և ծրագրային թիմի կարողությունը՝ իրականացնելու այն սահմանված ստանդարտներին համապատասխան.

6) ծրագրի մշտադիտարկում (մոնիթորինգ)՝ գործընթաց, որը դիտարկում է ծրագրի արդյունավետությունը՝ սահմանված նպատակներին և ակնկալվող կրթական վերջնարդյունքներին հասնելու տեսանկյունից և բացահայտում է ուսման որակի հետ կապված խնդիրները՝ բարելավող անհրաժեշտ միջոցառումների իրականացման լավագույն փորձի տարածման համար.

7) ծրագրի պարբերական վերանայում՝ գործընթաց, որով բուիը գնահատում է ծրագրի չափորոշիչների ու նպատակների ձեռքբերումը և փաստական մատուցման որակը՝ նրա իրականացման լրիվ շրջափուլի արդյունքներով և որոշում ընդունում ծրագրի շարունակման նպատակահարմարության կամ ծրագրում փոփոխություններ կատարելու վերաբերյալ.

8) չափորոշիչ (standard)՝ սահմանված պահանջներ և պայմաններ, որոնց հիման վրա գնահատվում և ձեռք է բերվում բուիի կամ կրթական ծրագրի անհրաժեշտ որակը՝ հավատարմագրվելու կամ լիցենզավորվելու համար.

9) չափանիշներ (criteria)՝ մակարդակի էտալոնային կողմնորոշիչներ, որոնք բնութագրում են որոշակի խնդիրների և (կամ) չափորոշիչ իրագործման աստիճանը.

10) որակավորման նկարագրիչներ՝ ձևակերպումներ, որոնք սահմանում են որակավորումների վերջնարդյունքները բարձրագույն կրթության համապատասխան մակարդակներում և բնութագրում են դրանց միջև հիմնական տարբերությունները.

11) կրթական չափորոշիչներ՝ պահանջներ գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների մակարդակի ու չափի վերաբերյալ, որոնք տվյալ ծրագրի շրջանակներում պահանջվում են ուսանողից՝ հայցվող որակավորման շնորհման համար.

12) կրթական ծրագրի պրոֆիլ՝ ծրագրի իրականացման արդյունքում շնորհվող որակավորման տարբերիչ հայտանիշների նկարագրություն՝ հիմնված նրա առանձնահատուկ նպատակների վրա, որը ցույց է տալիս, թե ինչպես է տվյալ որակավորումը հարաբերվում որակավորումների ընդունված շրջանակին և աշխատանքային միջավայրին.

13) որակ՝ բազմակողմ կատեգորիա, որն առնչվում է ինստիտուցիոնալ առաքելությանն ու նպատակներին, ինչպես նաև ընդունված չափորոշիչներին՝ տվյալ բուիի, ծրագրի կամ դասընթացի շրջանակներում: Կախված օգտագործման նպատակից՝ տարբերում են որակի տարբեր սահմանումներ՝ «որակը՝ որպես գերազանցություն», «որակը՝ որպես

համապատասխանություն նպատակին», «որակը՝ որպես բարելավում» և այլն:

14) որակի ապահովում (quality assurance)՝ բարձրագույն կրթության համակարգի, բուհի կամ կրթական ծրագրի որակի գնահատման, վերահսկման, երաշխավորման, պահպանման և բարելավման շարունակական գործընթաց.

15) որակի աուդիտ (quality audit)՝ որակի գնահատման գործընթաց, որի միջոցով իրավասու արտաքին մարմինը ստուգում է բուհի կամ կրթական ծրագրի որակի ապահովման ներքին ընթացակարգերի առկայությունը, համարժեքությունը նպատակներին և դրանց փաստացի իրականացումը.

16) որակի ներքին ապահովման համակարգ (internal quality assurance system)՝ կառավարման համակարգ, որով բուհը սահմանված ընթացակարգերի և մեխանիզմների օգնությամբ իրագործում է իր որակի ապահովման քաղաքականությունն ու խնդիրները.

17) որակի բարելավում (quality improvement)՝ որակի կառավարման միջոցով որակի շարունակական բարձրացման գործընթաց.

18) որակի փորձաքննություն՝ բուհի կամ կրթական ծրագրի որակի արտաքին գնահատման (ուսումնասիրման) փաստացի գործընթաց.

19) որակի կառավարում (quality management)՝ որակի բարելավման նպատակով բուհի կամ կրթական ծրագրի մակարդակում կանոնավոր իրականացվող միջոցառումների համակցություն.

20) որակի վերահսկում (quality control)՝ բուհի կամ կրթական ծրագրի որակի ստուգման ներքին կամ արտաքին գործընթաց.

21) որակի քաղաքականություն (quality policy)՝ որակի ապահովման ասպարեզում բուհի ընդհանուր մտադրություններն ու սկզբունքները պաշտոնապես արտահայտող ձևակերպում.

22) որակի մշակույթ (quality culture)՝ որակի համընդունելի և ինտեգրված սկզբունքների համակարգ, որը բնորոշ է բուհի կազմակերպական մշակույթին կամ կառավարման համակարգին.

23) որակի ապահովման Եվրոպական ստանդարտներ և ուղենիշներ (European Standards and Guidelines for Quality Assurance)՝ Որակի

ապահովման եվրոպական ասոցիացիայի (ENQA) կողմից մշակված և 2005թ. Բերգենի գագաթաժողովում ընդունված համաեվրոպական պաշտոնական փաստաթուղթ, որը ներառում է համապատասխան չափորոշիչներ և ուղենիշներ՝ բուհերում որակի ներքին ու արտաքին ապահովման, ինչպես նաև որակի ապահովման գործակալությունների համար.

24) ուսանողի կրթական ելքային արդյունքներ/կրթական ելքային արդյունքներ (student learning outcomes/learning outcomes)՝ ձևակերպումներ այն մասին, թե ինչ պետք է իմանա, ըմբռնի և ունակ լինի կատարելու սովորողը ուսումնառության գործընթացի ավարտին (կրթական ծրագրի, ծրագրային մոդուլի, դասընթացի): Ուսանողի ելքային արդյունքները սովորաբար արտահայտվում են գիտելիքներով, ինտելեկտուալ և գործնական կարողություններով ու հմտություններով:

25) հավատարմագրում՝ գործընթաց, որով պետական (կամ հասարակական) լիազոր մարմինը գնահատում է բուհի կամ կրթական ծրագրի որակը՝ նախանշված նվազագույն չափանիշներին կամ չափորոշիչներին դրանց համապատասխանությունը պաշտոնապես ճանաչելու համար: Այն բաղկացած է իրար հաջորդող երեք փուլերից՝ ինքնագնահատում և համապատասխան զեկույցի կազմում, փորձագետների ստուգայց և գնահատում, գնահատման զեկույցի կազմում:

III. ՈՐԱԿԻ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

10. Կրթության որակի ապահովումը նշանակում է, որ բուհը հնարավորություն է ընձեռում սովորողին ուսումնառության ընթացքում ձեռք բերելու այնպիսի կարողություններ (կոմպետենցիաներ)՝ գիտելիքների, հմտությունների, կարողությունների ձևով, որոնք համապատասխանում են թե՛ ներքին, թե՛ արտաքին շուկայի պահանջներին, անձի և հասարակության քաղաքական, սոցիալական, տնտեսական և մշակութային ձգտումներին:

11. Որակի արտաքին ապահովումը կրթության որակի համապատասխանությունն է ժամանակակից աշխարհի մարտահրավերներին,

Եվրոպական կրթական տարածքի պահանջներին, ինչպես նաև կրթության ոլորտում Հայաստանի քաղաքականությանը և ՀՀ բարձրագույն մասնագիտական պետական կրթական չափորոշիչներին:

Որակի ներքին ապահովումը կախված է բուհի կառավարման համակարգի կատարելությունից և ճկունությունից, բուհի առաքելությունից, նպատակների և խնդիրների հստակեցումից, մասնագիտական կրթական ծրագրերի որակից, պրոֆեսորադասախոսական կազմի գիտական և կրթական ռեսուրսից, նյութատեխնիկական պայմաններից, ուսանողության մակարդակից, ֆինանսական վիճակից:

12. Որակը վերացական գաղափար է, ինչն անհնար է վերլուծել առանց կողմնապահության: Որակն իր էությունը կարելի է գնահատել սուբյեկտիվորեն՝ չնայած այն հանգամանքին, որ միջոցների և արդյունքների համար որոշակի անկողմնակալ չափանիշներ հնարավոր է սահմանել: Առավել դժվար է կրթության որակը սահմանել և վերլուծել, քանի որ այն ներառում է մարդկանց աճը, զարգացումն ու փոփոխությունները, ովքեր հենց որակի ապահովման աղբյուր են, որակի արդյունք և որակի չափման միջոց:

13. Մասնագիտական կրթության ոլորտում տեղի ունեցող բարեփոխումների տրամաբանությունն ուղենշում է, որ կրթության որակի ապահովման գործում մեծ է ուսումնական հաստատությունների դերը. մասնագիտական ուսումնական հաստատությունն է պատասխանատու իր տրամադրած կրթության որակի համար: Պատասխանատվությունը կրթության որակի համար ենթադրում է այդ կրթության կազմակերպման և իրականացման, ինչպես նաև շարունակական բարելավման գործընթացների կառավարում: Այս իմաստով որակի ներքին ապահովման համակարգի արդյունավետության երաշխիքը դառնում է կրթական ողջ գործընթացի կառավարումը: Եթե ուսումնական հաստատությունը դիտարկենք որպես կազմակերպություն, ապա հնարավոր է վերջինիս կառավարումն իրականացնել կազմակերպության կառավարման այն մեխանիզմներով, որ կիրառվում է կազմակերպություններում, իհարկե, հաշվի առնելով ուսումնական հաստատության՝ որպես կրթական ծառայություն մատուցող կազմակերպության առանձնահատկությունները:

14. «Որակ» հասկացությունը, որը դրված է Ակադեմիայի որակի ապահովման համակարգի հիմքում, «նպատակին համապատասխանություն» և «նպատակի համարժեքություն» սկզբունքների համատեղ ապահովումն է: Այսինքն՝ Ակադեմիան, նրա կառույցներն ու գործընթացները որակյալ են, եթե համապատասխանում են այն նպատակին, որի համար նախատեսված են: Մյուս կողմից, բուն նպատակներն ինքնին պետք է լինեն հիմնավորված, համարժեք և տեղին:

15. Որակը՝ որպես «նպատակին համապատասխանության» սկզբունք, ընդգծում է համընդունելի չափանիշներին բավարարելու կամ համապատասխանելու անհրաժեշտությունը: Այստեղ ուշադրության կենտրոնում Ակադեմիայի կամ ծրագրի մակարդակում գործընթացների արդյունավետությունն է, որոնք ուղղված են սահմանված կամ տրված նպատակների կատարմանը: Ակադեմիայի առաքելությունը, նպատակներն ու խնդիրները որակի ապահովման «նպատակին համապատասխանության» մոդելի հիմնական ուղղորդիչներն են, քանի որ սահմանում են արդյունքների պլանավորման, մշտադիտարկման (մոնիթորինգի) և չափման շրջանակը: Դրանք նաև նպաստում են շահակիցների հետ կապին, ինչպիսիք են պետությունը, պետական կառավարման մարմինները, քաղաքացիական հասարակությունը, տնտեսությունը, գործատուները և սովորողները:

16. Հետևաբար Ակադեմիայի որակի ապահովման համակարգում որակի չափանիշներ են ինչպես «նպատակին համապատասխանությունը» (այսինքն՝ սահմանված նպատակին հասնելու երաշխիքը), այնպես էլ «նպատակի համարժեքությունը» (այսինքն՝ ընտրված նպատակի պատշաճությունը, տեղին լինելը, շահակիցների ակնկալիքներն ու պահանջները հաշվի առնելը):

Վերջինս կարող է ապահովվել միջազգային կրթական չափորոշիչների և աշխատաշուկայի հետ սերտ կապի պայմաններում:

IV. ՈՐԱԿԻ ՆԵՐՔԻՆ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՍԿԶՐՈՒՆՔՆԵՐԸ

17. Ակադեմիայի որակի ապահովման գործընթացների սկզբունքներն են՝

- 1) գնահատման օբյեկտիվությունը,
- 2) անընդհատությունը,
- 3) թափանցիկությունը,
- 4) հրապարակայնությունը¹:

18. Ակադեմիայի որակի ապահովման քաղաքականության հիմնական սկզբունքներն են՝

1) Համակարգային մոտեցում. Փոխկապակցված գործընթացների համակարգի նույնականացումը, արդիականացումը և կառավարումը նպաստում են հաստատության գործունեության արդյունավետությանը: Յուրաքանչյուր կազմակերպություն, այդ թվում Ակադեմիան, համակարգ է, որն ունի իրեն հատուկ տարրերը և այդ տարրերի միջև փոխկապվածության սկզբունքները:

Ակադեմիայի գործունեության բոլոր ոլորտները, այդ թվում՝ ուսումնական, գիտահետազոտական և վարչական, ենթակա են գնահատման և հաշվետվողականության:

2) Կենտրոնացված կանոնակարգում. Որակի ապահովման գործընթացների համար գործում են միասնական կանոնակարգային և ընթացակարգային հենք ու գնահատման չափանիշներ, որոնցով առաջնորդվում են ուսումնական բոլոր ստորաբաժանումները: Այստեղ հիմնական համակարգող դերը վերապահված է Գիտական խորհրդին, որն իրականացնում է համապատասխան աշխատանքների պլանավորումը, կանոնակարգային/չափորոշիչ փաստաթղթերի և ընթացակարգերի հաստատումը, որակի ապահովման նախատեսված գործընթացների վերահսկողությունը և արդյունքների քննարկումը:

---

¹ Տե՛ս «Բարձրագույն և հետբուհական մասնագիտական կրթության մասին» ՀՀ օրենքի 22-րդ հոդվածի 5-րդ մաս:

Այս խնդիրների իրականացման համար Ակադեմիայում ստեղծվել են Գիտական խորհրդի որակի ապահովման հանձնաժողով և Որակի ապահովման մասնագիտացված կառույց՝ Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման բաժին (Որակի ապահովման կառույց):

3) Գործընթացների ապակենտրոնացված իրականացում.

Գործընթացային մոտեցումը հնարավորություն է տալիս վարելու առավել ճկուն քաղաքականություն կառավարման, ինչպես նաև որակի բարելավման ուղղությամբ: Ճկունությունն ապահովում է արտաքին միջավայրի պահանջներին արձագանքելու և համապատասխան փոփոխություններ կատարելու հնարավորություն:

Առանձին առարկայական ոլորտներում կրթական չափորոշիչների և ծրագրերի որակի ապահովման գործընթացների համար պատասխանատու են Կրթական ստորաբաժանման որակի ապահովման հանձնաժողովն ու ամբիոնները: Որակի ապահովման ապակենտրոնացված գործընթացների համապատասխանությունը Ակադեմիայի միասնական չափանիշներին ապահովվում է կանոնակարգային և ընթացակարգային միասնական հենքի, Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման բաժնի ու գիտական խորհրդի որակի ապահովման հանձնաժողովի միջոցով:

4) Ինքնագնահատում. Ակադեմիայի գործունեությունը գնահատվում է ըստ իր նպատակների, թե որքանով են իրականացվել սահմանված նպատակները: Որակի ապահովման ընդունված մոդելը ենթադրում է պլանավորման և գնահատման համակարգի առկայություն: Նպատակները պետք է պլանավորվեն, իսկ գործողությունները՝ լինեն չափելի: Սահմանված նպատակները պետք է լինեն հստակ, չափելի, իրագործելի, իրատեսական, ժամանակագրված և ձևավորվեն «SMART» սկզբունքով, այսինքն՝ որոշակիություն (S), չափելիություն (M), հասանելիություն (A), իրագործելիություն (R), ժամանակի մեջ հստակ կանխորոշվածություն (T):

5) Բարելավում. Ակադեմիայի որակի ապահովման համակարգը միտված է Ակադեմիայում որակի շարունակական բարելավման

գործընթացներին նպաստելուն: Այս սկզբունքն իրականացվում է **PDCA** մոդելով՝ պլանավորել (Plan), կատարել (Do), ստուգել (Check), գործել (Act): Ինքնագնահատումը դիտարկվում է որպես Ակադեմիայում կրթության որակը բարձրացնելու կարևոր գործիք: Սովորողների, շրջանավարտների և գործատուների հարցումները դիտվում են որպես որակի շարունակական բարելավման կարևոր գործիք:

6) Հենանշումների և վկայությունների վրա հիմնված մոտեցում.

Ակադեմիան գնահատում է իր ձեռքբերումները համապատասխան ազգային և միջազգային հենանիշների նկատմամբ: Ակադեմիայի որակի ապահովման մեթոդները հիմնված են ապացույցների/վկայությունների վրա, որտեղ վերջնարդյունքներն ու շահակիցների (այդ թվում՝ սովորողների, դասախոսների, գործատուների և հանրության) հետադարձ կապով ստացված տեղեկատվությունը հիմք է հանդիսանում վերլուծությունների և եզրակացությունների համար, ինչպես նաև դրանց հիման վրա պլանավորվում են բարելավմանն ուղղված միջոցառումները:

Ակադեմիան պետք է կարողանա արագ արձագանքել փոփոխություններին, ինչը կբերի անընդհատ բարելավում:

7) Անձնակազմի ընդլայնված և գիտակցված մասնակցություն.

Ակադեմիան խրախուսում է դասախոսական և վարչական կազմերի ընդլայնված և գիտակցված մասնակցությունը որակի ապահովման և բարելավման գործընթացներում, խթանում անհատական նախաձեռնություններն ուսումնական (ուսումնամեթոդական ստորաբաժանում, ամբիոն) և վարչական ստորաբաժանումների որակի ապահովման գործընթացներում:

Անձնակազմի ընդլայնված և գիտակցված ներգրավումը հնարավորություն է տալիս օգտագործելու նրանց կարողությունները Ակադեմիայի նպատակների իրականացման համար: Այս իմաստով վարչական և դասախոսական կազմի պարտականությունների և իրավունքների ճիշտ ձևակերպումը կնպաստի հաստատության առաքելության և նպատակների իրականացմանը, ընդ որում, ամբողջական

և մասնագիտական մասնակցության միջոցով: Սա ենթադրում է կադրային համապատասխան քաղաքականություն, որը պետք է փաստաթղթավորվի և ունենա կառավարման ու գնահատման համապատասխան ընթացակարգ: Ապահովվում է նպատակների, ուղղությունների միասնությունը, ստեղծվում է միջավայր, որտեղ անձնակազմն ամբողջությամբ ներգրավված է հաստատության նպատակներին հասնելու համար:

8) Ուսանողների և արտաքին գնահատողների ներգրավում.

Սովորողների, շրջանավարտների և գործատուների լիարժեք մասնակցությունը որակի ապահովման գործընթացներում համակարգի արդյունավետության հիմնական երաշխիքներից է, ինչպես նաև եվրոպական չափորոշիչների պահանջը: Նախատեսված է տարբեր ոլորտներում նրանց մասնակցության հետևյալ ձևերը՝

ա. դասավանդման արդյունավետության վերաբերյալ հարցումներ,

բ. Ակադեմիայում ստացած կրթությունից շրջանավարտների բավարարվածության մակարդակի վերաբերյալ հարցումներ,

գ. շրջանավարտներից գործատուների բավարարվածության մակարդակի վերաբերյալ հարցումներ,

դ. ինքնագնահատման բուհական և կրթական ծրագրային գործընթացներ:

Արդյունքում Ակադեմիան պետք է մշակի համապատասխան մեխանիզմներ, որոնք ուղղված կլինեն դիմորդների, սովորողների, շրջանավարտների և գործատուների՝ կրթության բովանդակության և կազմակերպմանը վերաբերող պահանջների բացահայտմանը:

9) Փոխկապվածություն որակի ապահովման ներքին և արտաքին գործընթացների միջև. Որակի ներքին ապահովումը արտաքին գնահատման հիմքն է և կառուցվում է վերջինիս չափանիշների և ընթացակարգերի հաշվառմամբ: Ըստ այդմ, Ակադեմիայի ինստիտուցիոնալ և ծրագրային ինքնագնահատումները որակի ապահովման ներքին և արտաքին գործընթացների հիմնական փոխկապակցող օղակներն են:

**V. ՈՐԱԿԻ ՆԵՐՔԻՆ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ
ՆՊԱՏԱԿՆԵՐՆ ՈՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ**

19. Ակադեմիայի որակի ապահովման համակարգի հիմնական նպատակներն են՝

1) երաշխավորել բարձր չափանիշների պահպանումը Ակադեմիայի գործունեության բոլոր հիմնական ոլորտներում,

2) ստեղծել կանոնակարգային և կազմակերպական հիմք՝ Ակադեմիայի ու նրա կրթական ծրագրերի որակի արտաքին գնահատման և հավատարմագրման համար, ստեղծել կապ որակի ներքին և արտաքին գնահատման գործընթացների միջև,

3) խթանել կրթության որակի շարունակական բարելավումը և որակի մշակույթի զարգացումը Ակադեմիայում,

4) ցույց տալ շահակիցներին և արտաքին գնահատողներին, որ որակի ապահովման բարձրացման որդեգրած քաղաքականությունը, համակարգը և գործընթացներն արդյունավետ են գործում,

5) ապահովել կրթության որակի համար Ակադեմիայի հաշվետվողականությունը սովորողների, գործատուների, հիմնադրի (Հայաստանի Հանրապետությունը՝ ի դեմս Հայաստանի Հանրապետության կառավարության), լիազոր մարմնի («Հայաստանի Հանրապետության Նախագահի աշխատակազմ» պետական կառավարչական հիմնարկը) և ֆինանսավորող այլ կազմակերպությունների առջև,

6) օժանդակել ազգային, տարածաշրջանային և միջազգային որակի ապահովման գործակալությունների և համալսարանների հետ կապերի ամրապնդմանը:

20. Ակադեմիայի որակի ապահովման համակարգի խնդիրներն են՝

1) համակարգված գործընթացների միջոցով աջակցել կրթական չափորոշիչների պահպանմանը, կրթական ծրագրերի որակի ապահովմանը և շարունակական բարելավմանը,

2) ստեղծել պայմաններ՝ կրթական ծրագրերի որակի ինքնագնահատումը և արտաքին գնահատումն ու հավատարմագրումը իրականացնելու համար,

3) որակի ապահովման համար նախատեսել հաշվետվողականության ընթացակարգեր և նախաձեռնել համապատասխան գործընթացներ,

4) ապահովել որակի ապահովման գործընթացների և ընթացակարգերի թափանցիկությունը, դրանցում սովորողների և շրջանավարտների, հիմնական գործատուների և արտաքին փորձագետների գործուն մասնակցությունը,

5) ձևավորել անհրաժեշտ նախադրյալներ և խթանող մեխանիզմներ տրամադրվող կրթության որակի շարունակական բարելավման համար,

6) ապահովել, որ Ակադեմիայի կրթական ծրագրերի որակը բավարարի շահակիցների ակնկալիքները, իսկ Ակադեմիայի շրջանավարտները ձեռք բերեն այնպիսի գիտելիքներ, հմտություններ ու կարողություններ (կոմպետենցիաների ձևավորում), որոնք պահանջված են նրանց կողմից:

VI. ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

21. Ակադեմիան պարտավորություն է ստանձնում որակի մշակույթի զարգացման վերաբերյալ, ինչն ընդգծում է որակի և որակի ապահովման կարևորությունը իր աշխատանքում: Քաղաքականությունը և ընթացակարգերը պետք է պաշտոնապես հաստատվեն և հանրայնորեն մատչելի լինեն: Դրանք պետք է ներառեն նաև սովորողների և այլ շահակիցների դերի ձևակերպումը:

22. Որակի ապահովման քաղաքականությունը սահմանում է Ակադեմիայի սկզբունքային մոտեցումները որակի ապահովման հիմնահարցերի և դրանց իրագործման ուղիների վերաբերյալ:

23. Որակի ապահովման քաղաքականության միջոցով Ակադեմիան ստեղծում է որակի ապահովման այնպիսի համակարգ, որը հստակ սահմանում է որակի ապահովման ինստիտուցիոնալ գործընթացների իրականացման սկզբունքները, ուղենիշները, որակի ապահովման համակարգի կառուցվածքը և ընթացակարգերը:

24. Ակադեմիայի որակի ապահովման քաղաքականության նպատակն է ներդնել որակի ապահովման պաշտոնական, թափանցիկ և վստահելի համակարգ՝ հիմնված գործունեության արդյունքների և կիրառվող գործընթացների ներքին և արտաքին գնահատման վրա՝ բարձրացնելով Ակադեմիայի ուսումնական, հետազոտական և կառավարման գործընթացների արդյունավետությունը: Այն ընդգրկում է հաստատության գործունեության բոլոր հիմնական բնագավառները՝ նշանակետ ունենալով բուհի ռազմավարական նպատակներին դրանց համապատասխանեցնելը և այդ նպատակների իրականացման համար ուժերի առավելագույն ներդրում ապահովելը:

25. Ակադեմիայի **որակի ապահովման քաղաքականության խնդիրներն են՝**

1) տրամադրել ուղենիշներ որակի ներքին ապահովման գործընթացների և ընթացակարգերի մշակման և իրականացման համար,

2) տրամադրել ուղենիշներ որակի ներքին չափորոշիչների և չափանիշների սահմանման համար՝ համահունչ ընդունված եվրոպական պահանջներին,

3) նպաստել որակի շարունակական բարելավման մշակույթի հաստատմանը և հետագա զարգացմանը Ակադեմիայում,

4) օգնել բացահայտելու Ակադեմիայի ուժեղ և հատուկ ուշադրության արժանի ոլորտները՝ կարճաժամկետ և երկարաժամկետ կտրվածքով շարունակական բարելավում ապահովելու համար,

5) ներդաշնակեցնել որակի ապահովման տարբեր ոլորտները և գործընթացները Ակադեմիայում,

6) ամրապնդել որակի ապահովման մասնագիտացված կառույցի դերակատարությունը որակի կառավարման և բարձրացման հարցերում,

7) նպաստել Ակադեմիայի առաքելության իրականացմանը՝ նրա ռազմավարական նպատակներին և խնդիրներին համապատասխան,

8) պարբերական վերանայումների միջոցով շարունակաբար բարելավել որակի ապահովման համակարգը, կատարելագործել և արդիականացնել որակի ապահովման գործառույթները, ընթացակարգերը, չափանիշները և դրանց հետ առնչվող պաշտոնական փաստաթղթերը,

9) երաշխավորել որակի ապահովման քաղաքականության և ռազմավարության համապատասխանությունը Ակադեմիայի առաքելությանը, ռազմավարական նպատակներին և խնդիրներին:

26. Որակի ապահովման բուհական քաղաքականությունը կառուցվում է հետևյալ սկզբունքների վրա՝

1) Ակադեմիան պատասխանատու/հաշվետու է հասարակությանը կրթության որակի ապահովման համար, որն արտահայտվում է ծրագրերի և որակավորումների պարբերական գնահատումներով,

2) քաղաքականությունը թափանցիկ է, պաշտոնապես ընդունված է Ակադեմիայի իրավասու մարմնի (Խորհուրդ, գիտական խորհուրդ) կողմից և ապահովում է կրթական ծրագրերի որակի նախանշված ստանդարտներն ու շարունակական բարելավումը,

3) քաղաքականությունը կառուցվում է որակի շարունակական բարձրացման միտումով, նախատեսում է մեխանիզմներ՝ Ակադեմիայում որակի մշակույթի կայուն զարգացման համար,

4) քաղաքականության ելակետը Ակադեմիայի առաքելությունը և ռազմավարական նպատակներն են, իսկ որակի գնահատման գործընթացը պետք է արտացոլի, թե ինչ չափով են դրանք իրագործվում,

5) քաղաքականությունը կիրառելի է բոլոր ընթացիկ և պլանավորվող ծրագրերի և կրթական բոլոր աստիճանների նկատմամբ,

6) կրթական բոլոր ծրագրերը ենթակա են ներքին և արտաքին փորձաքննության՝ նախօրոք որոշված պարբերականությամբ՝ համաձայն սահմանված չափանիշների,

7) Ակադեմիայի ներքին և արտաքին շահակիցները, հասարակությունը, տեղեկացված են քաղաքականության, առնչվող գործընթացների և գնահատումների ժամանակացույցի մասին,

8) որակի գնահատման գործընթացը հիմնվում է ինքնագնահատման և արտաքին անկախ փորձաքննության վրա,

9) որակի գնահատման գործընթացում ներգրավված են Ակադեմիայի ներքին և արտաքին բոլոր հիմնական շահակիցները,

10) Ակադեմիան ունի որակի գնահատման գործընթացն ուղղորդող փաստաթղթային փաթեթ, որը տեղադրվում է Ակադեմիայի ինտերնետային կայքում,

11) Ակադեմիան հաստատել և գործադրում է որոշակի ընթացակարգեր՝ որակի ապահովման իր քաղաքականության և առնչվող գործընթացների պարբերական փորձաքննության և վերանայման համար,

12) Ակադեմիան գնահատում է իր ծրագրերի վիճակը և հեռանկարները՝ երկրում միջազգայնորեն ընդունված էտալոնային (եւլակետային) կողմնորոշիչների (benchmarks) օգտագործմամբ,

13) որակի կառավարման վերաբերյալ արդյունավետ որոշումներ և եզրակացություններ կարող են ընդունվել միայն փաստական տվյալների և տեղեկատվության վերլուծության հիման վրա: Ակադեմիան պետք է ունենա համարժեք տեղեկատվական համակարգ և տեխնոլոգիաներ՝ որակի ապահովմանն առնչվող տեղեկատվական հոսքերի ձևավորման և կառավարման համար:

VII. ՈՐԱԿԻ ՆԵՐՔԻՆ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՈԼՈՐՏՆԵՐԸ

27. Ակադեմիայի որակի ապահովման համակարգում ներառված գործընթացները, մեխանիզմները, չափորոշիչներն ու ընթացակարգերը պետք է հնարավորություն ընձեռեն գնահատելու հետևյալ ոլորտների որակը

1) Կրթական ծրագրեր և դասընթացներ. Կրթական ծրագրերի և դասընթացների մշակման և իրականացման որակը գնահատվում է համապատասխան ուղեցույցների և ընթացակարգերի միջոցով: Ակադեմիայի կրթական ծրագրերի իրականացման որակն ու սահմանված նպատակներին համապատասխանությունը իրականացվում են Ակադեմիայի գիտական խորհրդի կողմից հաստատված «Ակադեմիայի կրթական ծրագրերի ընթացիկ մշտադիտարկման (մոնիթորինգի) և պարբերական վերանայման» կարգերով:

Կրթական ծրագրի մշտադիտարկման (մոնիթորինգի) առաջնային նպատակը ծրագրի իրականացման որակի և ռեսուրսների օգտագործման

գնահատումն է, իսկ պարբերական վերանայման նպատակը Ակադեմիայի առաքելության ու ռազմավարական նպատակների իրագործմանը նպաստելն ու որակավորումների ճանաչումն է:

Ծրագրի վերանայումը ներառում է ինչպես քանակական, այնպես էլ որակական վերլուծություն: Քանակական վերլուծությունը ենթադրում է ծրագրի հետ կապված թվային տվյալների հավաքագրում և վերլուծություն: Այդ տվյալները ներկայացվում են ինքնագնահատման զեկույցում: Որակական վերլուծությունը ներառում է երկու մաս՝ ինքնավերլուծություն, որը կատարվում է ծրագիրն իրականացնող կառույցի կողմից և գնահատում՝ արտաքին փորձագիտական խմբի կողմից:

2) Դասախոսական կազմ. Դասախոսական կազմի որակի գնահատումը ներառում է որակավորումների, գիտական աշխատանքի և շարունակական մասնագիտական զարգացման վերաբերյալ չափանիշները: Որակավորման, գիտական աշխատանքի և շարունակական մասնագիտական զարգացման գործընթացներում ներգրավվածության վերաբերյալ նվազագույն չափանիշները սահմանվում են ուսումնական ստորաբաժանումների (ստորաբաժանումներ, ամբիոններ) կողմից: Դասախոսական կազմին ներկայացվող պահանջները/չափանիշները մշակելիս հաշվի են առնվում Ակադեմիայի դասախոսական կազմի մրցութային ընտրության, պաշտոնների տեղակալման ու խրախուսման (առաջխաղացման) կարգերը և ընթացակարգերը:

3) Դասավանդում և ուսումնառություն. Դասավանդման և ուսումնառության որակի գնահատումը ներառում է հետևյալը՝

ա. արդյունավետ գործիքների կիրառում, ինչպես, օրինակ, ամբիոնի վարիչի կողմից դասախոսումները,

բ. սովորողների կողմից դասընթացների և դասավանդման գնահատումը,

գ. դասավանդման պորտֆոլիոներ և գործընկեր դասախոսների գնահատումը,

դ. դասավանդման որակը գնահատելիս հաշվի են առնվում դասախոսների դասավանդման հետ կապված անհատական հանձնարարականների կատարողականը, նշանակումների և խրախուսման (առաջխաղացման) ընթացակարգերը և այլն,

ե. դասախոսների որակավորման բարձրացման և մասնագիտական վերապատրաստման ստորաբաժանումը և որակի ապահովման մասնագիտացված կենտրոնը դասավանդման բարելավման գործընթացում ունեն խորհրդատվական և աջակցող դերակատարություն՝ դասախոսների շարունակական մասնագիտական զարգացման և դասավանդման կատարելագործման ծրագրերի իրականացման, դասավանդման ոլորտում գերազանցության մրցանակների տրամադրման միջոցով:

4) Սովորողների գնահատումը. Սովորողների ինչպես ընթացիկ (միջանկյալ), այնպես էլ եզրափակիչ գնահատման որակի ապահովման մեխանիզմների առկայություն: Ամբիոնները պետք է մշակեն սովորողների թափանցիկ գնահատման մեխանիզմներ, որոնք համահունչ են սովորողների գնահատման Ակադեմիայի ուղեւիշներին: Դրանք առնվազն պետք է պարունակեն գնահատման հստակ չափանիշներ ու չափորոշիչներ և աջակցող ընթացակարգեր, որոնք ապահովում են սովորողների գնահատման արժանահավատությունը և գնահատականների նշանակման հուսալիությունը:

5) Օժանդակ ծառայություններ. Սովորողներին, ամբիոններին և ստորաբաժանումներին մատուցվող օժանդակ ծառայությունների որակի գնահատումը ներառվում է որակի ապահովման համակարգում:

6) Ռեսուրսներ և ենթակառուցվածքներ. Ռեսուրսների և ենթակառուցվածքների որակի գնահատումը ներառում է լսարանների, գրադարանի, ընթերցասրահների, տեղեկատվական հաղորդակցման միջոցների, ուսումնական համապատասխան սարքավորումների առկայության ու համարժեքության չափումները:

7) Գիտահետազոտական գործունեություն. Ակադեմիայի գիտահետազոտական գործունեության որակի գնահատումն ընդգրկում է հետևյալ դրույթները՝

ա. Ակադեմիայի գիտահետազոտական գործունեության կառավարումը, երկարաժամկետ ռազմավարությունն ու կարճաժամկետ ծրագրերը, որոնք արտահայտում են գիտահետազոտական ոլորտում Ակադեմիայի հետաքրքրություններն ու հավակնությունները,

բ. գիտահետազոտական գործունեության միջազգայնացման մակարդակը, Ակադեմիայի ստորաբաժանումների, ամբիոնների գիտահետազոտական ներուժը,

գ. Ակադեմիայի ստորաբաժանումների գիտահետազոտական ենթակառուցվածքների համապատասխանությունն արդի պահանջներին,

դ. միջազգային և տեղական հետազոտական դրամաշնորհների ֆինանսավորման ծավալները՝ ըստ առանձին ստորաբաժանումների,

ե. գիտահետազոտական գործունեության և ուսումնական գործընթացի փոխկապակցման մեխանիզմները,

զ. գիտական հրատարակությունները:

8) Լրացուցիչ և շարունակական կրթության ընդլայնում. ենթադրում է նպատակամետ կողմնորոշում դեպի շարունակական կրթություն և մրցունակ մասնակցություն: Ընդլայնված ներգրավվածությունը ձեռք է բերվում նաև լրացուցիչ և շարունակական կրթության միջոցով՝ որպես կրթության համակարգի անբաժանելի կառուցամաս: Այն ներառում է նոր հմտությունների և կարողությունների ձևավորումը, գիտելիքների հարստացումը՝ ճկուն կրթական ուղեգծերի, աշխատանքի հետ համատեղված ուսուցման կիրառմամբ: Լրացուցիչ և շարունակական կրթության քաղաքականության իրականացումը պահանջում է ամուր գործակցային կապերի ստեղծում պետական կառույցների, բուհերի, գործատուների, սովորողների և հանրության միջև: Այն պետք է սատարվի համարժեք կազմակերպական կառույցի և ֆինանսական ռեսուրսների ձևավորմամբ:

Լրացուցիչ և շարունակական կրթության որակի գնահատումն ընդգրկում է հետևյալ դրույթները՝

ա. վերապատրաստման ծրագրերի մշտադիտարկում (մոնիթորինգ) և գնահատում,

բ. վերապատրաստման կարիքների գնահատում,

գ. վերապատրաստման կարիքների բավարարում,

դ. վերապատրաստման արդյունավետության գնահատում, ուսումնառության արդյունքների գնահատում:

9) Հանրային ներգրավում. Ակադեմիայի գործունեության ճանաչմանն ու արտաքին օժանդակությանը նպաստելու համար Ակադեմիան պետք է հնարավորինս աջակցի հասարակության մտավոր, կրթական, գիտական և մշակութային առաջընթացին: Հանրային ծառայությունների որակի գնահատումը ներառում են հետևյալ դրույթները՝

ա. հասարակության հետ կապերի գնահատումը՝ օպերատիվ լրատվությունը, հրատարակվող նյութերը, տեղեկատվության տարածման ձևերը և միջոցները, PR գործունեության նպատակայնությունը, Ակադեմիայի գործունեության վերաբերյալ հանրային կարծիքի ուսումնասիրությունները, Ակադեմիայի ներգրավումը հանրային կարիքներին ուղղված ծրագրերում և այլն,

բ. ցկյանս ուսումնառության համակարգը² լրացուցիչ, շարունակական կրթության և վերապատրաստման դասընթացները, Ակադեմիայի սովորողների, շրջանավարտների, դասախոսների, հանրային ծառայողների և հանրության կրթությունը Ակադեմիայում շարունակելու հնարավորությունները և այլն,

---

² Միջազգային պրակտիկայում ցկյանս ուսումնառությունը սահմանվում է որպես «կյանքի ընթացքում եղած ուսումնական բոլոր գործողությունների ամբողջություն, որը նպատակ ունի կատարելագործել գիտելիքը, հմտություններն ու կարողությունները՝ անձնական, քաղաքացիական, սոցիալական և (կամ) աշխատանքային հեռանկարների համար»:

Տե՛ս ՀՀ կառավարության 2009 թ. հոկտեմբերի 15-ի նիստի «Հայաստանի Հանրապետությունում ցկյանս ուսումնառության հայեցակարգին հավանություն տալու մասին» N 43 արձանագրային որոշում:

գ. Ակադեմիայի ներգրավվածությունը պետական և հասարակական կառույցների գործունեությունում:

VIII. ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ ՈՐԱԿԻ ՆԵՐՔԻՆ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ

28. Որակի ներքին ապահովման համակարգում ներգրավված բուհական հիմնական ստորաբաժանումներն/միավորումներն ու կառույցները և պատասխանատվությունների բաշխումը նրանց միջև հետևյալն է՝

1) **Ակադեմիայի խորհուրդը** հաստատում է Ակադեմիայի ռազմավարական ծրագիրը, լսում ու գնահատում է Ակադեմիայի գործունեության տարեկան հաշվետվությունը (որը ներկայացնում է ռեկտորը), տարեկան հաշվետվության շրջանակներում քննարկում է որակի ապահովման համակարգի արդյունքները և առաջադրում բարելավման խնդիրներ:

2) Ակադեմիայի գիտական խորհուրդը՝

ա. հաստատում է որակի ներքին ապահովման քաղաքականությունը, Ակադեմիայի տարեկան հաշվետվության շրջանակներում քննարկում է որակի ապահովման գործընթացների արդյունքները և առաջադրում բարելավման միջոցառումներ,

բ. իրականացնում է որակի ապահովման ներբուհական գործընթացների արդյունքների և գիտական խորհրդի որակի ապահովման հանձնաժողովի եզրակացությունների քննարկումն ու հաստատումը:

3) Ակադեմիայի ռեկտորը՝

ա. ղեկավարում է Ակադեմիայի որակի ապահովման քաղաքականության և համապատասխան ռազմավարության մշակման աշխատանքները, ուղղորդում դրանց իրականացումը, ապահովում որակի ապահովման համակարգի ներդաշնակ գործունեությունը, կարգաբերում

համակարգի փոխկապակցությունը և փոխգործակցությունը բուհական կառավարման այլ համակարգերի (մարմինների) հետ,

բ. ղեկավարում է Ակադեմիայի ինքնագնահատման/ինքնավերլուծության գործընթացը:

4) Ակադեմիայի պրոռեկտոր(ներ)ը՝

ա. իրականացնում է (են) որակի ապահովման համակարգի օպերատիվ կառավարումն ու վերահսկումը,

բ. ապահովում է (են) գործառնական կապերն ու փոխգործակցությունը ներգրավված հիմնական կառույցների միջև, մասնավորապես որակի ապահովման մասնագիտացված կառույցի, ուսումնամեթոդական վարչության և բուհական այլ՝ առնչվող ստորաբաժանումների (ամբիոնների) միջև:

5) Ակադեմիայի գիտական խորհրդի որակի ապահովման հանձնաժողովը՝

ա. հանդես է գալիս որպես փորձագիտական և վերահսկողական մարմին՝ գնահատելու որակի ապահովման ընթացակարգերի և չափանիշների համապատասխանությունն ընդունված չափորոշիչներին,

բ. նախապատրաստում և գիտական խորհրդի հաստատմանն է ներկայացնում որակի ապահովման վերաբերյալ կանոնակարգային, ընթացակարգային և չափորոշիչ փաստաթղթերը,

գ. Ակադեմիայի գիտական խորհրդի հաստատմանն է երաշխավորում որակի ապահովման և գնահատման ընթացակարգերը, կրթական ծրագրերի չափորոշիչներն ու ուսումնական պլանները, որակի ապահովման կանոնակարգային փաստաթղթերը:

6) Ուսումնամեթոդական վարչությունը՝

ա. իրականացնում է կրթական ծրագրերի մշակման և իրականացման որակի հսկողությունը և ստուգում դրանց համապատասխանությունը սահմանված չափորոշիչներին/ստանդարտներին,

բ. համակարգում և վերահսկում է ուսումնական ստորաբաժանումներում (ամբիոններում) կրթական ծրագրերի որակի ապահովման գործառույթների և ընթացակարգերի իրականացումը,

գ. կազմակերպում է Ակադեմիայի ինքնագնահատման գործընթացը և հաշորդող գործողությունների պլանավորումն ու վերահսկումը:

7) Որակի կառավարման ստորաբաժանումը՝

ա. մշակում է որակի ապահովման ընթացակարգեր կրթական ծրագրերի հաստատման, մշտադիտարկման և պարբերական վերանայման գործընթացների համար, հետևում և աջակցում է դրանց իրականացմանը հաստատության ուսումնական ստորաբաժանումներում (ամբիոններում),

բ. պատասխանատու է ուսումնառության և դասավանդման որակի գնահատմանն առնչվող գործընթացների համակարգման համար,

գ. պատասխանատու է դասավանդման և ուսումնառության որակի չափման գործիքակազմի և համակարգված մոտեցումների մշակման համար,

դ. մշակում է ընթացակարգեր կրթական ծրագրերի և առանձին դասընթացների (մոդուլների) մակարդակում դասավանդման և ուսումնառության որակի գնահատման համար,

ե. գնահատում է դասախոսական կազմի (դասախոսների) աշխատանքը և ուսումնական գործունեությունը, ինչպես նաև նրանց դասավանդման մեթոդները:

8) Կրթական ստորաբաժանումների ղեկավարները՝

ա. պատասխանատու են ստորաբաժանման մակարդակով որակի ապահովման և վերահսկման բոլոր գործառույթների կազմակերպման և իրականացման համար,

բ. կազմակերպում են ստորաբաժանման կրթական ծրագրերի մշակման, իրականացման, մշտադիտարկման, պարբերական վերանայման ու կատարելագործման գործընթացները՝ որակի ապահովման ընթացակարգերին համապատասխան,

գ. ստորաբաժանման շրջանակներում իրականացնում են որակի ապահովման հաստատության քաղաքականությունն ու ռազմավարությունը,

դ. ապահովում են անհրաժեշտ ռեսուրսներ (դասախոսական կազմ, տեխնիկական սարքավորումներ, գրականություն և այլն) և ուսումնասօժանդակ ծառայություններ կրթական ծրագրերի իրականացման համար՝ ծրագրերի ստանդարտներին համապատասխան,

ե. ապահովում և վերահսկում են ուսումնական ստորաբաժանումներում (ամբիոնում) գիտահետազոտական գործունեության որակը,

զ. կազմակերպում են ստորաբաժանման (ամբիոնի) ինքնավերլուծություն՝ ինքնագնահատման գործընթացի շրջանակներում:

9) Կրթական ստորաբաժանման (ամբիոնի) որակի ապահովման հանձնաժողովը՝

ա. վերահսկում է ստորաբաժանումներում (ամբիոններում) կրթական ծրագրերի պլանավորման, մշակման, փոփոխման և դրանց որակի ապահովման գործընթացների իրականացումը,

բ. վերահսկում է կրթական ծրագրերի պատշաճ ռեսուրսային և մեթոդական ապահովվածությունը,

գ. պատասխանատու է ստորաբաժանումներում (ամբիոններում) ուսուցման որակի ապահովման և ներքին վերահսկման, ինչպես նաև բուհի մակարդակով ընդունվող որոշումների հետևողական իրագործման հսկողության համար:

10) Ուսանողները՝

ա. ընդգրկված են ուսման որակի գնահատման գործընթացներում՝ մասնակցելով ուսանողական հարցումներին և շրջանավարտների բավարարվածության մակարդակի վերաբերյալ հարցումներին,

բ. ընդգրկված են Ակադեմիայի Գիտական խորհրդի և Գիտական խորհրդի որակի ապահովման հանձնաժողովում,

գ. մասնակցում են Ակադեմիայի որակի ապահովման գործընթացներին՝ որպես ուսանողական ինքնակառավարման մարմինների (ուսանողական

խորհուրդ, ուսանողական գիտական ընկերություններ և այլն) ներկայացուցիչներ,

դ. սահմանված ընթացակարգի համաձայն՝ մասնակցում են Ակադեմիայի ռազմավարական ծրագրի մշակման, ինչպես նաև ինքնագնահատման գործընթացներին և համապատասխան զեկույցի պատրաստմանը՝ որպես ինքնավերլուծության աշխատանքային խմբի անդամներ:

11) Արտաքին գնահատողները, շահառուները (փորձագետները, շրջանավարտները, գործատուները)՝

ա. կատարում են Ակադեմիայի գործունեության, որակի ապահովման համակարգի, ուսումնական ծրագրերի արտաքին փորձաքննություն,

բ. ընդգրկված են շրջանավարտների ամփոփիչ ատեստավորման (ավարտական ամփոփիչ քննության և մագիստրոսական թեզի պաշտպանության) հանձնաժողովների կազմերում,

գ. Ակադեմիայի նախաձեռնությամբ կարող են մասնակցել սովորողների ընթացիկ և (կամ) կիսամյակային գնահատման գործընթացներին,

դ. մասնակցում են Ակադեմիայում ստացած կրթությունից շրջանավարտների բավարարվածության մակարդակի վերաբերյալ հարցումներին,

ե. մասնակցում են կրթական ծրագրերից և շրջանավարտների մասնագիտական որակից գործատուների բավարարվածության մակարդակի վերաբերյալ հարցումներին:

29. Գծապատկերում տրված է Ակադեմիայի որակի ներքին ապահովման համակարգի կազմակերպական սխեման: Այն ցույց է տալիս համակարգում ներգրավված հաստատության միավորների և կառույցների հիերարխիկ կապը:

30. Գծապատկերում պատկերված բոլոր միավորների և կառույցների պատասխանատվությունների նկարագրությունը ներկայացված է սույն հայեցակարգի 28-րդ կետում:

IX. ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑՆԵՐ ԵՎ ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳԵՐ

31. Որակի ապահովման ընթացակարգերը նպատակ ունեն պլանավորելու և հստակ գործողությունների վերածելու որակի ապահովման քաղաքականությունից բխող գործընթացները, ուղղորդելու դրանց իրականացման ընթացքը:

32. Ստորև ներկայացված են Ակադեմիայի որակի ապահովման հիմնական գործընթացներն ու ընթացակարգերը՝ ըստ առանձին ոլորտների.

1) Սահմանված կրթական չափորոշիչների պահպանում.

ա. կրթական չափորոշիչները տվյալ որակավորմանը համապատասխան մակարդակի վրա են՝ սահմանված Եվրոպական բարձրագույն կրթական տարածքի Որակավորումների շրջանակով և Որակավորումների ազգային շրջանակով,

բ. կրթական չափորոշիչները բավարարում են համապատասխան պետական, մասնագիտական և այլ հաստատությունների պահանջներին,

գ. կրթական չափորոշիչները պարբերաբար վերանայվում են՝ դրանց արդիականությունն ու համապատասխանությունն ապահովելու նպատակով,

դ. կրթական չափորոշիչների մշակման, մշտադիտարկման կամ վերանայման ընթացքում օգտագործվում է ինչպես ներքին, այնպես էլ արտաքին անկախ փորձագետների հետադարձ կապը:

2) Կրթական ծրագրերի որակի ապահովում.

ա. կրթական ծրագրերն ունեն հստակ սահմանված և հրապարակված նպատակ, ակնկալվող կրթական վերջնարդյունքներ և դասավանդման, ուսումնառության ու գնահատման ընտրված մեթոդներ, որոնք նպաստում են սովորողների կողմից այդ վերջնարդյունքների ձեռքբերմանը,

բ. ծրագրերի որակի ապահովումը հիմնվում է ծրագրերի պլանավորման, մշակման արտոնման (նախնական հաստատման), անհրաժեշտ փաստաթղթավորման, ծրագրի առաջարկի փորձաքննության, պաշտոնական հաստատման, տարեկան մշտադիտարկման (մոնիթորինգի), պարբերական գնահատման և վերանայման

ընթացակարգերի և սովորողների ու շրջանավարտների հետադարձ կապի մեխանիզմների վրա,

գ. սովորողները ներգրավված են ծրագրերի ընթացիկ մշտադիտարկման և պարբերական վերանայման գործընթացներում (սովորողների հարցումներ, որոնք գնահատում են ծրագրերի և դասընթացների բովանդակությունը, ուսուցման մեթոդաբանությունը և ծրագրերի իրականացման որակը),

դ. ծրագրերի որակի գնահատման ժամանակ հաշվի են առնվում արտաքին գնահատողների կարծիքները,

ե. Որակի ապահովման գործընթացներն առավել կենտրոնանում են այն ծրագրերի վրա, որտեղ հնարավոր է որակի անկման վտանգ (նոր բացված կամ շարունակաբար ցածր ցուցանիշներ ունեցող ծրագրեր):

3) Ուսանողների գնահատում.

ա. դասընթացի և առանձին ուսումնական մոդուլի յուրացման արդյունքների գնահատում (ընթացիկ և եզրափակիչ քննություններ),

բ. ծրագրի կրթական վերջնարդյունքների գնահատում (ամփոփիչ ատեստավորում, որը ներառում է ամփոփիչ քննությունը և մագիստրոսական թեզի պաշտպանությունը),

գ. սովորողների գնահատման գործընթացի վերաբերյալ հարցումներ՝ կիրառվող չափանիշների, ձևերի ու մեթոդների արդյունավետության գնահատման նպատակով,

դ. սովորողների գնահատման գործընթացի վերաբերյալ դասախոսական կազմի պարբերական հարցումներ՝ կիրառվող չափանիշների, ձևերի ու մեթոդների արդյունավետության գնահատման նպատակով:

4) Դասախոսական կազմի որակի ապահովում.

ա. դասախոսական կազմի գործունեության արդյունավետության բազմաչափ գնահատում, որը ներառում է սովորողների կողմից դասախոսի գնահատումը (դասավանդման արդյունավետության վերաբերյալ ուսանողական հարցումներ), անմիջական ղեկավարի (ամբիոնի վարիչի) կողմից դասախոսի գնահատումը, գործընկեր-դասախոսների կողմից դասախոսի գնահատումը, դասախոսի ինքնագնահատումը,

բ. վերոնշյալ գնահատումների հիման վրա դասախոսների որակավորման բարձրացում և մասնագիտական վերապատրաստում,

գ. դասախոսական կազմի մրցութային ընտրության, պաշտոնների տեղակալման, տարակարգային առաջխաղացման և նյութական խրախուսման (մասնավորապես՝ դասախոսների տարբերակված հավելավճարների նշանակման) ընթացակարգեր:

5) Ուսումնական ռեսուրսների և օժանդակ ծառայությունների որակի ապահովում.

ա. կրթական ծրագրի պահանջներին ուսումնառության ռեսուրսների որակական և քանակական բնութագրերի համապատասխանության գնահատում,

բ. սովորողների կրթական և անհատական կարիքների բացահայտում և գնահատում,

գ. ուսումնական ռեսուրսների և օժանդակ ծառայությունների որակի գնահատում սովորողների բավարարվածության մակարդակի վերաբերյալ հարցումների միջոցով, որոնք գնահատում են գրադարանի և ընթերցասրահների աշխատանքը, համակարգչային սրահների աշխատանքը և համացանցի մատչելիությունը, լսարանների կահավորանքը, շրջանավարտների կենտրոնի աշխատանքը, խորհրդատվական այլ ծառայությունների արդյունավետությունը,

դ. ուսումնական ստորաբաժանումներին տրամադրվող օժանդակ ծառայությունների որակի գնահատում դասախոսական կազմի հարցումների միջոցով, որոնք գնահատում են Ակադեմիայի ենթակառուցվածքներն ու դրանց կառավարումը, գրադարանի, ընթերցասրահների, համակարգչային սրահների աշխատանքը և համացանցի մատչելիությունը, լսարանների կահավորանքը և այլն:

6) Գիտահետազոտական գործունեության գնահատում.

ա. հետազոտական մուտքերը՝ ըստ աղբյուրների,

բ. միջազգային հետազոտական մուտքերի հաշվեկշիռն ընդհանուր հետազոտական բյուջեում,

գ. պաշտպանած ատենախոսությունների քանակը,

դ. ասպիրանտների ներգրավվածությունը հետազոտական նախագծերում,

ե. գիտական հրատարակությունների թիվը:

7) Հանրային ներգրավման գնահատում.

ա. Ակադեմիայի վերաբերյալ հրատարակվող նյութերի քանակը և ծավալը,

բ. Ակադեմիայի վերաբերյալ տեղեկատվության տարածման օպերատիվությունը,

գ. Ակադեմիայի վերաբերյալ հանրային կարծիքի ուսումնասիրության արդյունքները,

ե. հանրային կարիքներին ուղղված ծրագրերի քանակը, որտեղ ընդգրկված է Ակադեմիան,

զ. շարունակական կրթության և վերապատրաստման դասընթացների/ծրագրերի քանակը և բազմազանությունը,

է. այդ դասընթացներում/ծրագրերում ընդգրկված ունկնդիրների թիվը:

X. ՈՐԱԿԻ ՆԵՐՔԻՆ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿԸ ԵՎ ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ

33. Ակադեմիայի փաստաթղթային ապահովումը և տեղեկատվական համակարգը ներառում են՝

1) Որակի ներքին ապահովման ձեռնարկը, որը պարունակում է.

ա. որակի ներքին ապահովման համակարգի ընդհանուր նկարագրությունը և կազմակերպական կառուցվածքը,

բ. որակի ապահովման քաղաքականության նպատակները, խնդիրները,

գ. որակի ապահովման սկզբունքները, գործառույթները, ընթացակարգերը և պատասխանատվությունների բաշխումը կառավարման տարբեր մակարդակների ու ստորաբաժանումների միջև, կապը և փոխազդեցությունը Ակադեմիայի կառավարման այլ մարմինների հետ,

դ. որակի ապահովման հիմնական գործընթացների համառոտ նկարագրությունը և որակի գնահատման սահմանված ընթացակարգերի փաթեթը,

ե. կանոնակարգեր և մեթոդական նյութեր՝ որակի ապահովման առանձին գործընթացների իրականացման վերաբերյալ,

զ. Ակադեմիայի կրթական չափորոշիչների ձևակերպումները,

է. որակի ապահովման համակարգի կիրարկման համար անհրաժեշտ այլ նյութեր:

2) Որակի ապահովման տեղեկատվական համակարգն ընդգրկում է.

ա. Ակադեմիայի որակի ապահովման համակարգին առնչվող բոլոր պաշտոնական փաստաթղթերը՝ որակի ապահովման հայեցակարգ, որակի ապահովման ձեռնարկ, կրթական ծրագրերի, դասախոսական կազմի, սովորողների գնահատման և ուսումնառության ռեսուրսների որակի ու գնահատման հետ կապված փաստաթղթերը,

բ. որակի ապահովման գործընթացների իրականացման արդյունքների վերաբերյալ բոլոր հաշվետվությունները և զեկույցները,

գ. ինստիտուցիոնալ և ծրագրային հավատարմագրման համար պատրաստված ինքնագնահատման վերլուծական զեկույցները և հարակից փաստաթղթերը,

դ. տարբեր հարցումների և այլ միջոցառումների ձևաթերթերն ու արձանագրությունները,

ե. համակարգի տեղեկատվական ապահովմանը վերաբերող այլ նյութեր ու փաստաթղթեր:

XI. ՈՐԱԿԻ ՇԱՐՈՒՆԱԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԼԱՎՈՒՄ

34. Որակի շարունակական բարելավումը Ակադեմիայի որակի ապահովման քաղաքականության կարևորագույն բաղադրիչն է, որը կոչված է ապահովելու դասավանդման, ուսումնառության և գնահատման գործընթացների որակի շարունակական և կայուն բարելավումը՝

սովորողների և աշխատաշուկայի փոփոխվող պահանջմունքներին և կարիքներին համահունչ:

35. Միջոցները, որոնցով Ակադեմիան ձգտում է ապահովել որակի շարունակական և կայուն բարձրացումը, էապես կախված են նրա պրոֆիլից, առաքելությունից, որակի ձևավորված մշակույթից, ռազմավարական նպատակներից, որակի ընտրված քաղաքականությունից:

36. Ակադեմիան որակի շարունակական բարելավման և բարձրացման համատեքստում առաջնորդվում է հետևյալ սկզբունքներով.

1) որակի ապահովման գործընթացները կանոնակարգված են, մշտադիտարկվում են և պարբերաբար վերանայվում,

2) որակի ապահովման գործընթացները հիմնվում են որակի մշտադիտարկման գեկույցների, սովորողների, շրջանավարտների և գործատուների հետադարձ կապի և շրջանավարտների զբաղվածության վիճակագրական տվյալների վրա:

37. Ակադեմիայի որակի շարունակական բարձրացման մեխանիզմը հիմնված է շրջափուլային մի գործընթացի վրա, որը բաղկացած է հետևյալ չորս հիմնական փուլերից՝

1) **պլանավորում**. սահմանվում են հիմնական խնդիրները և չափելի ակնկալվող վերջնարդյունքները.

2) **իրականացում**. կատարվում են ակնկալվող վերջնարդյունքների ձեռքբերմանը նպատակաուղղված բոլոր անհրաժեշտ գործողությունները և միջոցառումները.

3) **գնահատում**. ստուգվում, գնահատվում և չափվում են փաստացի ստացված արդյունքները սպասվածի համեմատությամբ, գնահատվում է այդ տարբերությունը.

4) **բարելավում**. մշակվում և պլանավորվում են լրացուցիչ միջոցառումներ՝ բացթողումները և թերացումները շտկելու և նախանշված վերջնարդյունքներն իրականացման հաջորդ փուլում ձեռք բերելու համար:

